

Brief van bewonerscomité Radar Nee aan de leden van de Eerste en de Tweede Kamer.

Geachte Kamerleden,

Het Dossier RadarGate Herwijnen wordt groter en groter. De afgelopen weken is er in de landelijke media (TV en kranten) veel aandacht voor geweest met miljoenen kijkers en lezers. De verbazing van menigeen rondom het dossier neemt zienderogen toe. We sturen u opnieuw waardevolle informatie ter voorbereiding van de komende vergaderingen. In deze brief vindt u het volgende:

- Schokkende Informatie over het verleden (zie ook bijlage)
- Een écht alternatieve locatieonderzoek leidt tot geschikte locatie Gilze Rijen
- De inloopavonden in Herwijnen, en absurde uitspraak van Defensie en TNO
- Wetenschappelijk onderzoek militaire radar in Potenza Picena (Italië)
- Een vragenlijst voor Defensie, als inhoud en ter voorbereiding op uw vergadering van 1 oktober as. is bijgevoegd in de bijlage. Hier staan resterende vragen die (nog steeds) open staan, maar ook vele nieuwe vragen, o.a. met de onlangs (nogal laat) aangeleverde rapporten van TNO en het ALS onderzoek van de GGD.

Het schokkende verleden

Afgelopen week hebben zijn wij, ter voorbereiding van uw overleg op 1 oktober, gedoken in de gemeentearchieven om meer informatie over de vroegere radars te vinden.

En we zijn geraakt. Diep geraakt. Wat we daar tegen zijn gekomen is te wrang voor woorden.

In 1971 zijn er in Herwijnen 2 (primaire en secundaire) radarstations gebouwd. In de besluitvorming voorafgaand hieraan hebben een vijftiental Herwijners (het dorp was toen veel kleiner) een zienswijze ingediend en bezwaar gemaakt tegen deze radars; vanwege hun ongerustheid over verschillende soorten straling. Het fenomeen straling was toen nog veel onbekender dan nu, en toch ook toen al waren er mensen ongerust.

En, heel wrang om te constateren; onder de bezwaarmakers waren 2 bezwaren van mensen wiens kinderen op latere leeftijd daadwerkelijk ALS hebben gekregen, en waarvan er een al overleden is aan deze vreselijke ziekte. Uit respect en privacy maken we deze namen hier niet bekend, maar u kunt dit verifiëren bij ons. Tevens zijn we door diverse Herwijners in vertrouwen genomen omdat ze hun verhaal aan ons kwijt willen. Zo ook een moeder die vertelde dat haar beide dochters jaren problemen hebben gehad om zwanger te raken (geen genetische oorzaken), wonende op enkele honderden meters afstand van de oude radars.

“We moeten leren van het verleden, er is te grote onzekerheid over de gevolgen van deze straling”

50 jaar later kunnen we stellen dat, met de kennis van nú, wij en u wel degelijk op de hoogte zijn van de mogelijke gevolgen van straling. We hebben u daarvoor in de hoorzitting meerdere onderzoeken overhandigd. En u heeft zelf de experts (Guy vandenBosch, Leendert Vriens) horen zeggen dat een dergelijke radar zo ver mogelijk van de bewoonde wereld zou moeten staan, en dat Herwijnen de slechtste plek is om deze neer te zetten.

Wetenschappers hebben in vroeg stadium gewaarschuwd voor Roken, Asbest en Chroom 6. In het radardossier is nu exact hetzelfde aan de gang. Moeten onze kinderen over 30-40-50 jaar dan geconfronteerd worden met de feiten waar de wetenschap, en wij, NÚ al voor waarschuwen? Is dat hoe Defensie haar “lange termijn plannen” inplant? ***Het kan toch niet zo zijn dat 50 jaar na dato Herwijnen voor de 2^e keer slachtoffer gaat worden? Herwijnen heeft zijn portie straling wel gehad!***

De onderste steen moet boven

Er zijn nu door ons meerdere onderzoeken ingebracht die mogelijk relaties aantonen tussen hoogfrequente straling en verschillende ziektes, waaronder ALS, kanker en hart& vaatziekten. Wij merken dat elk nieuw onderzoek op andere gronden wordt weggewuifd door 1 persoon van TNO. Dus meerdere onderzoeken zijn niet representatief, maar ze mogen wel door één persoon worden afgewezen. Maar alleen al het feit dat er zoveel onderzoeken te vinden zijn moét toch ook bij u vraagtekens oproepen? 1 ALS onderzoek (LUNA) is te weinig voor conclusies, maar een tweede onderzoek wordt afgewezen. Wil Defensie, TNO en het Kennisplatform EMV het gewoon niet weten? Herwijnen is toch een op zijn minst een interessante locatie om ook grondig onderzoek te doen? (in plaats van alleen ALS getallen tellen, zonder verbanden te zoeken). De onderste steen moet boven.

Alternatieve locaties, Gilze Rijen

Nog stil van onze bevindingen vragen wij nogmaals...stop deze poppenkast! Laat Defensie een ECHT alternatieve locatie onderzoek doen. Waarin ze gebieden zoeken met weinig bewoning, waarin ze letterlijk vragen aan grondbezitters of zij tegen een goede prijs (want dat is een mensenleven waard) een stuk grond willen verkopen. Of doe een openbare aanbesteding waarin grondbezitters grond kunnen aanbieden, onder voorwaarden en binnen het zoekgebied maar op minimaal 1500 meter afstand. Onderzoek nogmaals de Vrachelse Heide en Gilze Rijen (beiden Defensie terrein). Bekijk Dodewaard als alternatief. Moeten wij nou echt Defensie alles voorkauwen om serieuze alternatieve locaties te vinden?

Een ideale locatie is Gilze Rijen. Zie hiervoor ook vraag 14 uit de vragenlijst.

De radardekking vanaf (vliegbasis) Gilze-Rijen was weliswaar goed zegt Defensie zelf, maar op 1000 voet bleek de noordelijke Randstad niet te worden afgedekt. Locatie Gilze-Rijen wordt afgewezen op basis van een onderzoeksrapport uit 2012 met als argument in 2020 dat de noordelijke Randstad (Amsterdam) niet wordt afgedekt op 1000 voet. Vanaf Herwijnen wordt Amsterdam wel gezien.

Vanuit Gilze Rijen dient de radar 10 km verder te kunnen kijken (iedere cirkel is 10 km verder) dan de huidige antennehoogte van 25 meter, zodat een bereik ontstaat van een kleine 50 km vanaf Gilze Rijen. Een antennehoogte tussen 40 en 50 meter levert een goede dekking en dus alternatieve locatie op. **Ik wil u dringend verzoeken deze alternatieve locatie opnieuw te onderzoeken!**

De inloopavonden in Herwijnen

Vorige week (16-17 sept) waren hier inloopavonden voor de RCR. Wat TNO daar heeft durven te zeggen, in bijwoning van Defensie, is ronduit schokkend en schofferend: Het Fraunhofer rapport geeft aan dat op de kruising met de doorgaande weg naar Leerdam, op 200m afstand van de beoogde radarlocatie en op geringe afstand van de KNMI radar, een stralingsniveau kan optreden dat dermate hoog is dat dit kan leiden tot onveilige situaties. TNO zegt letterlijk, en wij quoten de heer Zwamborn: “Ja, maar de schoolgaande fietsende jeugd gaat toch niet stilstaan op die kruising daar?”. In het licht van het verleden, en onze kennis van nu begrijpen wij niet hoe dit gezegd kan worden. Is dit hoe Defensie en TNO onze gezondheid mogen riskeren?

Wetenschappelijk onderzoek militaire radar in Potenza Picena (Italië) (zie bijlage)

In het position paper van E. Rijkse is het wetenschappelijke onderzoek aangehaald vanuit Italië over de gevolgen van de militaire radar in Potenza Picena voor de volksgezondheid ter plaatse. De hoogfrequente straling van deze militaire radar zorgt voor een grotere kans op kanker en hartziekten. Wij vinden dat de onderzoeker van deze studie, professor Fiorenzo Marinelli, verbonden aan de Universiteit van Bologna als expert moet worden geraadpleegd. Zie hiervoor ook vraag 35.

Conclusie

Wij wensen u veel sterkte in het overleg. Maar wij zijn ondertussen echt verbijsterd. En klaar voor de strijd, voornemens deze te winnen. En dan heeft Defensie geen 2^e radar op tijd. Vraagt u Defensie om een concreet plan B (conform de motie van Voordewind), in het landsbelang, en laat dat uitvoeren. Want Defensie is naar onze mening duidelijk niet capabel dit zonder bijsturing vanuit de democratisch gekozen landelijke politiek te realiseren.

Wij wijzen u ook op de bijlagen, waarin o.a. veel vragen die u aan de staatssecretaris kan stellen.

Met vriendelijke, doch stille groet,

Ruben van der Horst,
Edwin Rijkse,

Bewonerscomité Radar NEE